

Павао ПАВЛИЧИЧ

ТРИЇЦЯ В ТЕРНІ



**НАРАЗІ НИЧОГО НЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ,
АЛЕ ТАК ЛИШЕ ЗДАЄТЬСЯ**

— Зараз моя черга!

— Ні, я маю ще один!

— Спитай у Братка! Братку, що скажеш?

Братко сидів у руслі пересохлого струмка серед буйних бур'янів, прихилившись до дерев'яної стіни халупи, й цілився камінчиками в стару бляшанку. Він примружено глянув на приятелів, зморщивши гачкуватий ніс. Клацнув язиком і сказав:

— Хрвой має ще один.

Гуп похмуро знизав плечима, пробурмотівши щось про те, що йому, як наймолодшому, завжди дістається найгірше. Тоді він передав пістолет Хрвоєві. Хрвой узяв його та почав повільно й обережно цілитися в коричневу пляшку пива, яку вони поставили на округлу гілку верби біля струмка.

— Дивися зараз, — промовив Хрвой, цілячись.
— Учїться, учїться, юніори, — сказав Братко, поціливши камінчиком бляшанку. — Тільки без сварок.

Він удавав поважного не лише тому, що пістолет був його, а й тому, що він справді був найкращим стрільцем. Пістолет був маленьким «МГ», фактично стартовою зброєю у легкій атлетиці, який свого часу можна було купити в загребських кіосках. Але Братко мав багато родичів, тож і цього разу знайшовся якийсь дядько, а може, двоюрідний брат, який переробив пістолет, тож тепер той не лише видавав звук, але й вистрелював кулі. Щоправда, пістолет і зараз був не надто небезпечним, бо викидав невеличкі кульки шроту. Тим не менш, Братко мусив дати урочисту обіцянку цьому родичеві — чи, можливо, двоюрідному брату, — що буде обережним і ніколи ні на кого не спрямовуватиме зброї. А ще він не смів тримати його вдома через матір. Щастя, що була та халупа.

— Ось, тепер твоя черга, — сказав Хрвой Гупу й визирнув з-за кущів на тротуар і автобусну зупинку: він завжди найбільше боявся, щоб хтось не надійшов і не побачив, чим вони займають-

ся. Хрвой знав, що все це заборонено і що вони можуть мати справу з поліцією.

— Ух, — зітхнув Гуп, бо промахнувся першим пострілом, але відразу поспішив додати: — Легко вам, ви завжди тренуєтеся, а я ніколи. Але зараз я теж буду тренуватися.

Гуп завжди так казав, бо постійно тренувався: і в стрільбі з пістолета, і в математиці, і у вивченні вірша напам'ять, і в їзді «зайцем» у трамваї, і в усьому іншому. Він був крутим спортсменом і завжди ходив у тренувальному костюмі, але був маленьким і худезним, як сірник. І постійно мацав м'язи — свої та чужі.

Гуп заявив, що відтепер тренуватиметься тому, що канікули саме почалися, і попереду було ціле літо. На море ще ніхто не поїхав і не скоро поїде, тож хлопці мали час на все, і на тренування, і на щось інше.

— Тренуйтеся, тренуйтеся, — сказав Братко, підвівся й оперся на вікно халупи. Він заглядав усередину халупи крізь розбиту шибу й думав. Хлопці мали великі плани на неї. Наразі вона слугувала лише для зберігання пістолета (бо Братко придбав його без відома матері, не тому, що вона могла сердитися, але вона могла хви-

люватися), а, можливо, скоро послужить для чогось іншого. Ось чому вони нанесли свій знак на двері халупи: коло, перекреслене навхрест, ось так:



Халупа залишилася з часів будівництва. Їхній мікрорайон під назвою Дугави був зведений лише тієї весни й усе ще дуже нагадував будівельний майданчик. Точніше, частково він ще досі був будівельним майданчиком, бо саме зводили амбулаторію, тож у мікрорайоні працювали бульдозери, крани та величезні вантажівки. Але ця халупа залишилася після будівництва їхнього великого білого будинку, який і зараз було видно крізь листя, метрів за сто звідси.

Доки будинок зводився, халупу використовували з подвійною метою: в одній половині розташовувалася роздягальня для робітників, які там готувалися до праці, а в другій —



кабінети будівельного керівництва. Її було зведено прямо біля русла струмка, який протікав там до забудови мікрорайону, а потім його перерізала дорога, причому в двох місцях. Але залишилося річище, верби, різне велике сміття, бур'яни та халупа.

Уперше прийшовши до халупи, хлопці застали відчиненою ту частину, де колись була роздягальня: вони просто штовхнули двері й опинилися в приміщенні з низькою стелею, яке пахло ялицею, потім і штукатуркою. Там нічого не було, тільки вішак та один старий чобіт.

Про халупу вони нікому не говорили. Замотали двері дротом, відтак халупа стала їхньою

таємницею та схованкою. Бо всі про неї забули, навіть ті, хто її спорудив.

— Братку, хочеш раз стрільнути? — запитав Гуп.

— Стріляйте без мене, — відповів Братко.

Він підійшов до іншої частини халупи, до тієї, де були кабінети. Крізь вікно, покрите масною фаброю, було мало що видно. Двері були замкнені, але Братко сумнівався, що всередині залишили щось важливе. Можливо, якісь папери, непотрібні ключі та інші дрібниці: інакше хтось би вже прийшов по них.

Братко оглянув колодку. Це був звичайний навісний замок, який можна купити в будь-якому господарському магазині; туди пасував ключ із отвором посередині. Братко знав, що такі колодки відмикаються за допомогою шматка дроту чи якоїсь шпильки. Він роздумував про те, як оглянути приміщення, а потім все прибрати, може, ще й колодку замінити (у Братка був родич-слюсар), а потім... У них було попереду ціле літо, і халупу можна було використовувати з будь-якою метою.

Надворі раптом почувся схвильований голос Хрвоя.

— Стривай, Гупе, припини стрільбу! Зупинися, кажу тобі!

— Га? — тільки й вимовив Гуп, не розплющуючи ока і цілячись.

— Мій старий їде, — повідомив Хрвой. — Краще, щоб він нас не чув, бо зрозуміє, чим ми займаємося. Ходімо звідси.

Братко вийшов із халупи й двічі чи тричі крутнув гачкуватим носом, потім витягнув довгу ногу й копнув нею камінчик.

— Ми можемо лишитися тут, — сказав він. — Старий як старий. Ти так його боїшся?

Братко завжди трохи кепкував із Хрвоє через те, що він ніколи не хотів протистояти батькові. У Братка не було батька, принаймні він так говорив. Сусіди подекували, що батько насправді покинув Браткову матір, сестру і його самого, одружився вдруге і тепер живе у Вінковцях, а може, у Врполі, і працює залізничником; один із сусідів навіть бачив його з потяга, коли той стояв на пероні. Братко не любив говорити про свого тата, а коли говорив про чужого, завжди складалося враження, наче батько — лише зайва перешкода.

Однак Хрвой вискочив з-за кущів на тротуар навпроти автобусної зупинки. Гуп передав піс-

толет Братку і теж пішов за ним. Братко рушив слідом, кишеня його шортів відвисла від ваги зброї. Хлопчаки стояли на тротуарі й чекали, поки підїде батько Хрвоя.

Він їхав на велосипеді, на голові у нього був жовтий капелюх, усіяний значками. До рами велосипеда були прикріплені вудки; він повертався з риболовлі. У тісних повітках новобудови було небагато місця для вудок, але Хрвоїв батько зберіг старі звички з часів, коли вони жили в Терні. Він дуже любив Терня — околицю з маленькими хатинками, де він народився, тому навіть зараз ніхто не здивувався, що Терня було в нього на язика.

— Треба поїхати в Терня, Хрвою, — звернувся він до сина. — Привіт, хлопці, — додав він, поплескавши Братка по плечу й обмацавши Гупові м'язи. — Треба нагодувати Цумбика й Бонзу.

— Добре, Ристо, — сказав Хрвой.

Риста підморгнув і поїхав далі. Братка завжди трохи бентежило, що Хрвой зі своїм батьком розмовляє, як із другом, і все ж Хрвой слухався свого старого.

Хлопці провели Хрвоя до входу в будинок. Адже всі мешкали в одному підїзді. По дорозі

Хрвой пояснив їм, що мусить їхати в Терня, щоб погодувати собаку й kota своєї бабусі. Вона поїхала на курорт, а тварини залишилися самі у великому саду. Зараз Хрвой мав сісти в автобус, доїхати до Концертного залу, потім спуститися дорожнім насипом і повз маленькі хатинки та городи дійти до бабусиної хати на Паромлиновій вулиці. Хрвой піднявся до своєї квартири, щоб зібратися.

Чекаючи товариша, Гуп запитав Братка:

— Будемо завтра тренуватися в стрільбі?

— Ні, — відповів Братко. — Трохи понишпоримо по тій халупі.

Коли Хрвой повернувся, несучи в руках поліетиленовий пакет із кістками, молоком та іншими ласощами для собаки й kota, Братко та Гуп провели його до автобусної зупинки біля їхньої халупи. По дорозі розмовляли про дрібниці. Бо ще не знали, що їх очікує.

А якби Братко і Гуп знали, що чекає Хрвоя і що чекає на них двох, та розмова була б зовсім іншою. Вони б уважно поглянули на Хрвоя, на його кмітливі блакитні очі під окулярами, на його брови, які постійно зводилися, ніби він дивується, поглянули б навіть на його трохи від-

стовбурчені вуха. Бо вже від завтра їм буде і дивно, і незвично, і приємно, що саме він — їхній приятель, такий схожий на них двох.

Автобус прибув швидко, і Хрвой сів у нього. Якби вони мали годинник і поглянули на нього, то констатували б, що зараз двадцять п'ять хвилин на сьому. І напевно, добре запам'ятали б цей час.

Бо навіть найбільші авантюристи добре пам'ятають, коли починається велика пригода.

ЗМІСТ

Розділ перший. Наразі нічого не відбувається, але так лише здається	5
Розділ другий. Коли не трапляється того, що повинно було трапитися — це теж подія	15
Розділ третій. Друг із радістю поступається другові ліжком, навіть якщо не знає про це	23
Розділ четвертий. Новини погані, але принаймні цікаві	32
Розділ п'ятий. Треба вміти розмовляти з людьми, а для собак варто мати цукерку	41
Розділ шостий. Не годиться без запрошення заходити до чужого дому, але інколи корисно	49
Розділ сьомий. Ніколи не знаєш напевно, кому про що відомо, і в цьому й полягає проблема	60
Розділ восьмий. Чи за допомогою гімнастики можна бути лише здоров'я, а чи ще й красу?	70
Розділ дев'ятий. Добре бути грамотним, але вміння малювати інколи корисніше	79
Розділ десятий. Де ти спиш і що при цьому робиш — не завжди твоя особиста справа	89
Розділ одинадцятий. Коли хтось приходить, як на замовлення, це не означає, що ти йому зрадієш	100
Розділ дванадцятий. Наскільки людині в житті потрібне те, чого вона не навчиться в автошколі?	110
Розділ тринадцятий. Коли доводиться обом брехати, попередньо варто домовитися	120
Розділ чотирнадцятий. Легко розмірковувати під час їжі, значно важче блукати джунглями	131
Розділ п'ятнадцятий. Закон любить точну інформацію, але й уява іноді не зайва	140
Розділ шістнадцятий. У слюсаря можна навчитися ремонтувати замки й псувати їх	150
Розділ сімнадцятий. Що не помістилося в сумку й навіщо потрібен прут	159
Розділ вісімнадцятий. Ніде не пишуть, що кожен несподіваний візит обов'язково повинен бути приємним	168
Розділ дев'ятнадцятий. Існує й неприємний спосіб дізнатися, як почувається шовкопряд	178
Розділ двадцятий. Як усе було й чим закінчилося	188